

Piotr Kapusta

Muzeum Krakowa. Oddział Muzeum Nowej Huty

<https://orcid.org/0009-0004-8119-9214>

ZARYS HISTORII POWSTANIA PLANT BIEŃCZYCKICH W ŚWIELE REALIZACJI KWERENDY DOKUMENTÓW

STRESZCZENIE

Artykuł ukazuje przebieg kwerendy dotyczącej Plant Bieńczyckich w zasobach Archiwum Narodowego w Krakowie, Archiwum Akt Nowych, Muzeum Krakowa (w tym także materiały przejęte po byłym Muzeum PRL-u w Krakowie), Muzeum Historii Fotografii w Krakowie oraz Narodowego Archiwum Cyfrowego i Polskiej Agencji Prasowej, Ośrodka Karta oraz w czasopismach z lat 50.–70. XX wieku.

SŁOWA KLUCZOWE: KRAKÓW, PLANTY BIEŃCZYCKIE

AN OUTLINE OF THE HISTORY OF THE CREATION OF PLANTY BIEŃCZYCKIE IN THE LIGHT OF CONDUCTED ARCHIVAL RESEARCH

SUMMARY

The article presents the results of a search concerning Planty Bieńczyckie in the archives of the National Archives in Krakow, The Archives of Modern Records, the Museum of Krakow (including materials taken over from the former Museum of the Polish People's Republic in Krakow), Museum of the History of Photography in Krakow as well as the National Digital Archives and the Polish Press Agency, the Karta Center and magazines from the 1950s to the 1970s.

KEY WORDS: KRAKOW, PLANTY BIEŃCZYCKIE

W 2022 roku przeprowadzałem kwerendę mającą przygotować zestawienia materiałów archiwalnych, artykułów prasowych czy filmów, które ukazują historię Plant Bieńczyckich. Było to jednym z elementów przygotowań do jubileuszu ośmiu wieków historii Bieńczyk, który obchodzony był w 2024 roku. W jego ramach na Plantach Bieńczyckich od 15 września 2024 roku prezentowano wystawę plenerową *Bieńczyce – moje miejsce na ziemi*

przygotowaną przez Macieja Mieziańskiego z Muzeum Krakowa – Muzeum Nowej Huty. Niniejszy tekst jest efektem prac nad wstępnymi badaniami naukowymi dotyczącymi Plant Bieńczyckich przeprowadzonymi przeze mnie w 2022 roku, a za pomoc w jego stworzeniu dziękuję Grzegorzowi Jeżowskiemu – radnemu dzielnicy XVI Bieńczyce oraz pracownikowi Muzeum Krakowa – Ulica Pomorska.

OPIS PRZEPROWADZONEJ W 2022 ROKU KWERENDY DOTYCZĄCEJ PLANT BIEŃCZYCKICH

Kwerendę dotyczącą Plant Bieńczyckich prowadzoną w archiwach poprzedzono przeglądem literatury przedmiotu. Kwerendę biblioteczną przeprowadzono w publikacjach wydanych przez Muzeum Krakowa¹, Ośrodek Kultury im. Cypriana Kamila Norwida² oraz innych książkach i czasopismach wydawanych w różnych dekadach zarówno w czasach PRL-u, jak i po 1989 roku³.

Kwerenda archiwalna prowadzona była w zasobach Archiwum Narodowego w Krakowie, w szczególności w zespole archiwalnym „Prezydium Dzielnicowej Rady Narodowej Kraków – Nowa Huta” (sygnatura 29/703/0) oraz Archiwum Akt Nowych w Warszawie, zwłaszcza w jednostce archiwalnej „Projekt wstępny I stadium osiedla „G” Bieńczyce Nowe. Protokoły, koreferat, opis techniczny, plan zagospodarowania przestrzennego, rozmieszczenie usług, bilans terenu” w zespole archiwalnym „Centralny Zarząd Budowy Miast i Osiedli ZOR w Warszawie”⁴. Znajdują się w nim jeszcze podobne jednostki archiwalne dla osiedli „E”⁵, „G1”, „G2” i „G3”⁶,

¹ *Nowa przestrzeń. Modernizm w Nowej Hucie*, red. K. Jurewicz, Kraków 2012.

² *Nowa Huta. Architektoniczny portret miasta drugiej połowy XX wieku*, red. J. Kłás, Kraków 2018.

³ T. Binek, *Służby inwestycyjne Nowej Huty*, Kraków 2009; T. Śliwiński, *Miastoprojekt Kraków XXV lat, 1976*; wydawany przez Stowarzyszenie Architektów Polskich miesięcznik „Architektura” z 1960 r., w którym znajduje się artykuł *Z konkursu na Kraków-Bieńczyce* opisujący projekt koncepcyjny zagospodarowania przestrzennego zespołu osiedli Kraków-Bieńczyce autorstwa warszawskiej architektki Jadwigi Guzikkiej. Na okładce tego numeru dostrzec można m.in. fragment planu architektoniczno-urbanistycznego Bieńczyce Nowych.

⁴ AAN 2/272/0/3/363, Projekt wstępny I stadium osiedla „G” Bieńczyce Nowe. Protokoły, koreferat, opis techniczny, plan zagospodarowania przestrzennego, rozmieszczenie usług, bilans terenu.

⁵ AAN 2/272/0/3/362, Projekt wstępny I etapu realizacji osiedla „E” Bieńczyce Nowe. Protokół, opis techniczny projektu koordynacyjnego, projekt koordynacyjny osiedla, opis techniczny projektu wstępnego, projekt wstępny I etapu realizacji.

⁶ AAN 2/272/0/3/364, Projekt wstępny I stadium osiedla / G1, G2, G3 / Bieńczyce Nowe. Plansza projektu osiedla „G”, bilans terenu, plan ogólny, etapowanie realizacji, plansza zbiorcza uzbrojenia.

„H”⁷, „J1”⁸ i „J2”⁹ oraz jednostka „Projekt koordynacyjny 1:2000 osiedla Bieńczyce Nowe w Nowej Hucie. Protokół, plan sytuacyjny, opis techniczny, odrys planu ogólnego m. Krakowa, projekt zagospodarowania przestrzennego, plan ogólny rozmieszczenia usług, etapy realizacji, plansza podstawowa, bilans terenu, plansza zbiorcza uzbrojenia terenu”¹⁰.

Badania objęły również zbiory ikonograficzne Muzeum Krakowa (w tym także materiały przejęte po byłym Muzeum PRL-u w Krakowie), Muzeum Historii Fotografii w Krakowie oraz Narodowego Archiwum Cyfrowego i Polskiej Agencji Prasowej. W ich wyniku udało się dotrzeć do kilkudziesięciu historycznych zdjęć z terenów obecnych Plant Bieńczyckich lub ich okolic z zasobów Muzeum Krakowa autorstwa:

– Roberta Kosieradzkiego zatytułowane: osiedle Na Lotnisku, lata 60/70. XX w.¹¹; osiedle Strusia, lata 60/70. XX w.¹², obecna ulica Władysława Broniewskiego w kierunku Ronda Hipokratesa, widoczne osiedla Kazimierzowskie i Jagiellońskie¹³; Hala targowa, lata 60/70. XX w.¹⁴; osiedle

⁷ AAN 2/272/0/3/365, Projekt koncepcyjny urbanistyczny osiedla Wysokie „H” w Bieńczycach Nowych. Plan sytuacyjny, opis techniczny, protokoły, zagospodarowanie terenu, rozmieszczenie usług i bilans terenu, plansza etapów realizacji, plansza zbiorcza uzbrojenia, schemat przekroju uzbrojenia terenu w uliczkach osiedla, zbiorcze zestawienie kosztów budowy.

⁸ AAN 2/272/0/3/366, Projekt wstępny osiedla J1 Bieńczyce Nowe. Opracowanie alternatywne. Opis techniczny, plansza podstawowa, plansza zbiorcza, odrys planu ogólnego, struktura własnościowa, rozmieszczenie usług i bilans terenu.

⁹ AAN 2/272/0/3/367, Projekt wstępny osiedla J2 Bieńczyce Nowe. Alternatywa. Opis techniczny, plansza podstawowa, plansza rozmieszczenia usług, plan ogólny, etapowanie realizacji, struktura własnościowa. Osiedle Bieńczyce w planach urbanistycznych zostało podzielone na sektory o nazwach E, F, G, H, J. Ostatecznie jednak teren Bieńczyce z lat 60. XX w. tworzyły następujące osiedla: Józefa Strusia, Kalinowe, Na Lotnisku, Wysokie, Jagiellońskie, Kazimierzowskie, Dąbrowszczaków, a także Złotej Jesieni oraz XX-lecia PRL (obecnie Albertyńskie), zob. M. Smaga, *Lata 60. w Nowej Hucie – urbanistyka, architektura, wnętrza, przestrzeń* [w:] *Nowa przestrzeń. Modernizm...*, s. 17.

¹⁰ AAN 2/272/0/3/361, Projekt koordynacyjny 1:2000 osiedla Bieńczyce Nowe w Nowej Hucie. Protokół, plan sytuacyjny, opis techniczny, odrys planu ogólnego, m. Krakowa, projekt zagospodarowania przestrzennego, plan ogólny rozmieszczenia usług, etapy realizacji, plansza podstawowa, bilans terenu, plansza zbiorcza uzbrojenia terenu.

¹¹ Muzeum Krakowa (dalej MK) sygn.: MHK/MPRL/B/2/1770/821, MHK/MPRL/B/2/1770/822, MHK/MPRL/B/2/1770/823, MHK/MPRL/B/2/1770/837, MHK/MPRL/B/2/1770/838, MHK/MPRL/B/2/1770/839, MHK/MPRL/B/2/1770/840, MHK/MPRL/B/2/1770/841, MHK/MPRL/B/2/1770/842.

¹² Tamże, sygn.: MHK/MPRL/B/2/1770/827, MHK/MPRL/B/2/1770/828.

¹³ Tamże, sygn.: MHK/MPRL/B/2/1780/103, MHK/MPRL/B/2/1780/104, MHK/MPRL/B/2/1780/225, MHK/MPRL/B/2/1780/226, MHK/MPRL/B/2/1780/227, MHK/MPRL/B/2/1780/228, MHK/MPRL/B/2/1780/229, MHK/MPRL/B/2/1780/230.

¹⁴ Tamże, sygn.: MHK/MPRL/B/2/1770/914.

Kalinowe, lata 60/70. XX w.¹⁵; osiedle Kalinowe, ujęcie od strony obecnej ulicy Mikołajczyka, lata 60/70. XX w.¹⁶; osiedle Kalinowe, widoczne dwie szkoły podstawowe, lata 60/70. XX w.¹⁷; obecne osiedle Przy Arce, lata 60/70. XX w.¹⁸; Rondo Kocmyrzowskie, lata 60/70. XX w.¹⁹; samochody na terenie dzisiejszych Plant Bieńczyckich, w tle budynki przy ulicy Kocmyrzowskiej, lata 60/70. XX w.²⁰; powstające Planty Bieńczyckie, lata 60/70. XX w.²¹; powstające Planty Bieńczyckie (os. Przy Arce), lata 70. XX w.²²; jedno z osiedli bieńczyckich, lata 60/70. XX w.²³; Skład opon na terenie dzisiejszych Plant Bieńczyckich (obecne osiedle Przy Arce), po drugiej stronie osiedle Teatralne, lata 60/70. XX w.²⁴;

– Henryka Hermanowicza, zatytułowane: osiedle Jagiellońskie, Szkoła Podstawowa nr 101, II poł. lat 60. XX w.²⁵; osiedle Jagiellońskie, bloki mieszkalne, II poł. lat 60. XX w.²⁶; osiedle Jagiellońskie, fragment osiedla mieszkaniowego, II poł. lat 60. XX w.²⁷; osiedle Jagiellońskie, widok z góry, II poł. lat 60. XX w.²⁸; osiedle Kazimierzowskie, I poł. lat 60. XX w.²⁹; osiedle Kazimierzowskie, II poł. lat 60. XX w.³⁰; osiedle Kazimierzowskie, fotografia wykonana z bloku na os. XX-lecia PRL-u, II poł. lat 60. XX w.³¹; w tle osiedle Kazimierzowskie, fotografia wykonana z bloku na os. XX-lecia PRL-u,

¹⁵ Tamże, sygn.: MHK/MPRL/B/2/1770/66, MHK/MPRL/B/2/1770/69, MHK/MPRL/B/2/1770/70, MHK/MPRL/B/2/1770/94, MHK/MPRL/B/2/1770/488, MHK/MPRL/B/2/1770/825, MHK/MPRL/B/2/1770/865, MHK/MPRL/B/2/1770/867, MHK/MPRL/B/2/1770/1471.

¹⁶ Tamże, sygn.: MHK/MPRL/B/2/1770/78.

¹⁷ Tamże, sygn.: MHK/MPRL/B/2/1770/835.

¹⁸ Tamże, sygn.: MHK/MPRL/B/2/1770/590.

¹⁹ Tamże, sygn.: MHK/MPRL/B/2/1770/546, MHK/MPRL/B/2/1770/675, MHK/MPRL/B/2/1770/677.

²⁰ Tamże, sygn.: MHK/MPRL/B/2/1770/139.

²¹ Tamże, sygn.: MHK/MPRL/B/2/1770/140, MHK/MPRL/B/2/1770/141, MHK/MPRL/B/2/1770/142, MHK/MPRL/B/2/1770/143.

²² Tamże, sygn.: MHK/MPRL/B/2/1770/252, MHK/MPRL/B/2/1770/254, MHK/MPRL/B/2/1770/255, MHK/MPRL/B/2/1770/256, MHK/MPRL/B/2/1770/257.

²³ Tamże, sygn.: MHK/MPRL/B/2/1770/1175.

²⁴ Tamże, sygn.: MHK/MPRL/B/2/1780/7, MHK/MPRL/B/2/1780/8, MHK/MPRL/B/2/1780/9, MHK/MPRL/B/2/1780/10, MHK/MPRL/B/2/1780/32, MHK/MPRL/B/2/1780/33, MHK/MPRL/B/2/1780/34, MHK/MPRL/B/2/1780/35.

²⁵ Tamże, sygn.: MHK 3942/N/1, MHK 3942/N/2, MHK 3942/N/3, MHK 3955/N/3.

²⁶ Tamże, sygn.: MHK 3511/N/2, MHK 3511/N/3.

²⁷ Sygnatury: MHK 4002/N/1, MHK 4002/N/2.

²⁸ Sygnatury: MHK 3955/N/2, MHK 4063/N/1.

²⁹ Tamże, sygn.: MHK 4054/N/2.

³⁰ Tamże, sygn.: MHK 4002/N/3, MHK 4062/N/1, MHK 4062/N/3.

³¹ Tamże, sygn.: MHK/4113/N/2.

II poł. lat 60. XX w.³²; osiedla mieszkaniowe na terenie Bieńczyk – Nowa Huta. Na pierwszym planie kompleks pawilonu handlowo-usługowego na osiedlu Kazimierzowskim, II poł. lat 60. XX w.³³; budujące się osiedle Kazimierzowskie, Nowa Huta, lata 60. XX w.³⁴; osiedle Albertyńskie, dawne XX-lecia PRL, lata 60. XX w.³⁵; osiedle XX-lecia PRL, obecnie os. Albertyńskie, lata 60. XX w.³⁶; bloki na osiedlu Kazimierzowskim, Nowa Huta, II poł. lat 60. XX w.³⁷; widok na fragment osiedli Na Lotnisku i Strusia, II poł. lat 60. XX w.³⁸; blok mieszkalny na obecnym osiedlu Albertyńskim, lata 60. XX w.³⁹; obecne osiedle Albertyńskie, I poł. lat 60. XX w.⁴⁰, Nowej Huty z budującego się bloku na osiedlu XX-lecia PRL (dzisiejszym Albertyńskim), lata 60. XX w.⁴¹; al. Rewolucji Październikowej (obecnie al. gen. Andersa), II poł. lat 60. XX w.⁴².

Dwie fotografie Plant Bieńczyckich, przedstawiające osiedle Dąbrowszczaków (obecnie osiedle Przy Arce) znajdują się w zasobach Fundacji Ośrodka Karta⁴³, a siedemnaście takich zdjęć udało się odnaleźć w zasobach Polskiej Agencji Prasowej. Zatytułowane są one *Osiedla mieszkaniowe Nowej Huty* z nagłówkiem *Osiedle Kazimierzowskie w Bieńczykach*, a wykonał je 27 listopada 1969 roku Zbigniew Staszyszyn⁴⁴.

Poszukiwania prowadzone były także w zasobach bibliotek cyfrowych i pozwoliły dotrzeć do artykułów o Plantach Bieńczyckich w „Głosie Nowej Huty”, „Echu Krakowa” czy „Gazecie Krakowskiej”. Dotyczą one okoliczności ich powstawania oraz opisują różne wydarzenia odbywające się

³² Tamże, sygn.: MHK/4113/N/3.

³³ Tamże, sygn.: MHK 3955/N/1.

³⁴ Tamże, sygn.: MHK 3509/N/1, MHK 3509/N/2.

³⁵ Tamże, sygn.: MHK 3509/N/3.

³⁶ Tamże, sygn.: MHK/4189/N/1, MHK/4189/N/2.

³⁷ Tamże, sygn.: MHK 2809/N/1.

³⁸ Tamże, sygn.: MHK 4062/N/3.

³⁹ Tamże, sygn.: MHK 2709/N/1.

⁴⁰ Tamże, sygn.: MHK 2709/N/2.

⁴¹ Tamże, sygn.: MHK 2709/N/3.

⁴² Tamże, sygn.: MHK/4110/N/1, MHK/4110/N/2.

⁴³ Ośrodek Karta, sygn.: OK_0932_0001_0033_0003, *Lata 70., Kraków, Polska*; OK_0932_0001_0033_0004, *Bloki w dzielnicy Nowa Huta* – obie fotografie wykonane przez Stanisława Gawlińskiego.

⁴⁴ Polska Agencja Prasowa, sygn.: pap_19691127_001.jpg, pap_19691127_002.jpg, pap_19691127_003.jpg, pap_19691127_00C.jpg, pap_19691127_00D.jpg, pap_19691127_00E.jpg, pap_19691127_00F.jpg, pap_19691127_00I.jpg, pap_19691127_00K.jpg, pap_19691127_00L.jpg, pap_19691127_00O.jpg, pap_19691127_00Q.jpg, pap_19691127_00M.jpg, pap_19691127_00N.jpg, pap_19691127_00P.jpg, pap_19691127_00R.jpg, pap_19691127_00S.jpg.

na tym terenie. Nie pominięto także artykułów opisujących poszczególne osiedla zlokalizowane przy Plantach Bieńczyckich, w tym zdjęć z prowadzonych prac⁴⁵.

W trakcie przeprowadzania kwerendy nawiązano kontakt z Zarządem Zieleni Miejskiej w Krakowie, drogą mailową uzyskano informację, że w jego zasobach brakuje dokumentów dotyczących Plant Bieńczyckich.

Prace przy powstawaniu Plant nadzorowane były przez Dyрекcję Inwestycji Miejskich w Nowej Hucie (DIM-1)⁴⁶ stąd do Archiwum Urzędu Miasta Krakowa przy ul. Dobrego Pasterza skierowane zostało zapytanie w sprawie dokumentacji wytworzonej przez DIM. Inspektor Adam Sasinowski przekazał informację, że dokumentacja Dyrekcji Inwestycji Miejskich w Nowej Hucie z lat 60–70. XX wieku (po zmianie nazwy Krakowska Dyrekcja Inwestycji) uległa zniszczeniu podczas pożaru archiwum w dniach 6–17 lutego 2021 roku. Podobnie stało się z dokumentacją Krakowskiej Dyrekcji Zieleni oraz dokumentacją Miejskiego Przedsiębiorstwa Robót Inżynieryjnych. Fakt ten powoduje, że odtworzenie pełnego procesu powstawania i zagospodarowywania Plant Bieńczyckich jest poważnie utrudnione, by nie powiedzieć – niemożliwe. Konieczne jest dalsze poszukiwanie informacji na ten temat w innych źródłach.

ZARYS DZIEJÓW PLANT BIEŃCZYCKICH

Planty Bieńczyckie były jedną z realizacji utworzenia terenów zielonych na terenie Nowej Huty, które wraz z Plantami Mistrzejowickimi miały tworzyć ciąg parków miejskich wiodących od „starej” Nowej Huty⁴⁷ przez osiedla Bieńczyk i Mistrzejowic aż do parku znajdującego się wokół fortu Batowice. Powierzchnia planowanych terenów zielonych w Bieńczykach Nowych składała się z kilku odrębnych zespołów. Dzisiejsze Planty Bieńczyckie,

⁴⁵ Jako przykład można podać teksty: *Niedziela Czynu Partyjnego. Wspólnym wysiłkiem powiększamy wspólny majątek*, „Echo Krakowa”, 1974, nr 111 (13 V), s. 5.

⁴⁶ Zmiany nazwy przedsiębiorstwa: Delegatura ZOR dla Budowy Miasta Nowa Huta 14.04.1949–04.07.1950; Dyrekcja Budowy Miasta Nowa Huta – Przeds. Państwowe 04.07.1950–27.12.1956; Dyrekcja Budowy Osiedli Robotniczych Kraków Miasto 27.12.1956–12.05.1961; Dyrekcja Budowy Osiedli Robotniczych Kraków Miasto I 12.05.1961–29.12.1965; Dyrekcja Inwestycji Miejskich I 29.12.1965–12.08.1975; Dyrekcja Rozbudowy Miasta Krakowa I 12.08.1975–01.01.1985; Krakowska Dyrekcja Inwestycji Oddział I 01.01.1985–01.01.1988; Przedsiębiorstwo Użyteczności Publicznej – KDI Oddział I 01.01.1988–01.06.1994.

⁴⁷ „Stara” Nowa Huta to potoczna nazwa najstarszej części Nowej Huty powstającej od 1949 r. przez lata 50. XX w., w tym w szczególności zrealizowanej według koncepcji architekta Tadeusza Ptasińskiego. Obejmuje ona teren pomiędzy obecnymi al. Jana Pawła II, ul. Bieńczyką, ul. Kocmyrzowską, ul. Bulwarową oraz terenami na południe od al. Jana Pawła II i (rejon Nowohuckiego Centrum Kultury, obecne osiedla Centrum E 1, Na Skarpie i Młodości).

planowano jako ciąg zieleni przechodzącej od ul. Kocmyrzowskiej w kierunku północno-zachodnim przez cały zespół osiedli mieszkaniowych wiążący poszczególne osiedla. Planowana zielen miała mieć charakter ogólnodostępnego ogrodu zespołowego zawierającego również tereny dla małego sportu. Wzdłuż ulicy Bieńczyckiej i Kocmyrzowskiej zaplanowano główny ciąg zieleni izolacyjnej pomyślany jako park spacerowo-wypoczynkowy. Niezrealizowany został natomiast kolejny zespół zieleni – park na terenie ujęcia wody, nad planowanym zalewem rzeki Dłubni, ze stadionem, plażą i przystanią. Duży zespół zieleni (też niezrealizowany) przewidziano wokół planowanego drugiego stadionu w części zachodniej dzielnicy. Dziś na tym terenie położone są osiedla: Kościuszkowskie i Dywizjonu 303⁴⁸.

Oddzielnie zaplanowane zostały tereny przeznaczone pod ogródki działkowe. Położone one zostały w trzech miejscach: w północnej części zespołu oraz na przedłużeniu zieleni izolacyjnej przy ul. Kocmyrzowskiej w rejonie jej skrzyżowania z ul. Wojewódzką⁴⁹ (dziś al. Jana Pawła II).

Kotłownie, zespoły gospodarcze, garaże starano się lokalizować na wspólnych działkach i rozmieszczać je na obrzeżu dzielnicy, izolując zielenią od zabudowy mieszkaniowej.

Planty Bieńczyckie ciągną się od obecnego osiedla Przy Arce wzdłuż osiedli: Kazimierzowskiego, Jagiellońskiego, Na Lotnisku, Wysokiego, Józefa Strusia i Kalinowego. Można spotkać rozbieżne informacje dotyczące powierzchni obecnych Plant Bieńczyckich. Według różnych danych waha się ona od 13,03⁵⁰ ha przez 15,74 ha⁵¹ do 16,08 ha⁵².

Na terenie obecnych Plant Bieńczyckich w latach okupacji niemieckiej wybudowano jedno z kilkudziesięciu stanowisk ochronnych dla samolotów i sprzętu pobliskiego lotniska Rakowice-Czyżyny. W kilku miejscach utworzono betonowe drogi kołowania dla samolotów. Planty Bieńczyckie zostały utworzone na terenie pól uprawnych należących do wsi Bieńczyce, których właściciele zostali wywłaszczeni w latach PRL-u. Największa część Plant Bieńczyckich rozciąga się na polu nazywanym potocznie „Łonie”. W czasie analizy map⁵³ i zdjęć lotniczych zlokalizowano staw, który znajdował się

⁴⁸ Osiedle Dywizjonu 303 zbudowane zostało w większości na polach należących do wsi Bieńczyce.

⁴⁹ Ul. Wojewódzka (1950–1959) – odcinek od ul. Wieczystej do Placu Centralnego; od 1959 al. Planu Sześcioletniego.

⁵⁰ *Bieńczyce – Osiedle – historia sporządzenia planu*. Pozyskano z https://www.bip.krakow.pl/?dok_id=47396 (dostęp 04.09.2024).

⁵¹ *Miejscowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego Obszaru „Bieńczyce Osiedle”. Rysunek planu – projekt*. Pozyskano z https://www.bip.krakow.pl/_inc/rada/posiedzenia/show_pdfdoc.php?id=66917 (dostęp 04.09.2024).

⁵² *Park Planty Bieńczyckie w Krakowie*. Pozyskano z <http://www.parki.org.pl/parki-miejskie/park-planty-bienieczkie-w-krakowie> (dostęp 05.09.2024).

⁵³ ANKr., sygn. 29/280/0/9.1/909, Bieńczyce in Galizien Steueramt Mogiła, 1870.

wśród pól uprawnych. Był położony w miejscu, gdzie dziś jest przejście dla pieszych (w ciągu Plant Bieńczyckich) przez ul. Dunikowskiego oraz fragment głównej alejki. Staw został zasypyany w czasie budowy osiedla Strusia.

Tereny zielone w Nowej Hucie tworzone były już od lat 50. i 60. XX wieku, czego dowodzą dziś istniejące na obszarze tzw. „starej” Nowej Huty parki czy otoczenie oddanego do użytku w 1957 roku Zalewu Nowohuckiego⁵⁴ stworzonego na terenach należących do dawnej wsi Bieńczyce. Tworzenie takich przestrzeni zielonych było wówczas uważane za nowoczesne i wynikało m.in. z wytycznych Karty ateńskiej – dokumentu uchwalonego w 1933 roku na IV Międzynarodowym Kongresie Architektury Nowoczesnej⁵⁵. Projekt zagospodarowania przestrzennego osiedli bieńczyckich zakładał, że jego naczelną zasadą organizacji przestrzennej będzie stworzenie warunków osiedleniowych, w których ludzie czuliby się dobrze i bezpiecznie. W założeniu przyczynić się do tego miały jednostki mieszkaniowe rozumiane jako zespół zabudowy obejmujący ok. pięciu tysięcy mieszkańców. Jednostki te powiązano pasem zieleni użytkowania publicznego o charakterze ogrodu zespołowego obejmującego także tereny małego sportu. Wzdłuż owego pasa zieleni zgrupowano infrastrukturę służącą dzieciom i prowadzącą do niej przejście piesze. Zakładano, że planty te będą łączyć się również z terenami ogólnomiejskich usług (centralny ośrodek handlowo-usługowy, kino, dom kultury) oraz z dwoma kościołami w otoczeniu zieleni. Początkowo budowę kościoła planowano na osiedlu Wysokim, gdzie wyznaczono działkę i wydano zgodę na budowę, która została zablokowana przez rady osiedli Wysokiego i Na Lotnisku. Nowa lokalizacja kościoła została wyznaczona na części Plant Bieńczyckich 28 stycznia 1983 roku⁵⁶. W czerwcu tegoż roku plac budowy został ogrodzony. W ciągu jednego dnia wybudowano magazyny, które *de facto* były salkami katechetycznymi⁵⁷. W 1991 roku przy rejestracji działki w księgach wieczystych okazało się, że została ona przekazana bezprawnie, ponieważ należała do Spółdzielni Mieszkaniowej „Hutnik”⁵⁸.

W okolicy kościoła na osiedlu Kalinowym 15 września 1979 roku oddano do użytku korty tenisowe zlokalizowane obok Szkoły Podstawowej nr 92⁵⁹.

⁵⁴ *Zalew Dłubni dziś i jutro*, „Głos Nowej Huty” 1958, nr 36 (17 V), s. 5.

⁵⁵ C. Wąs, *Karta ateńska – przegląd problematyki i zagadnienie układu polskich architektów*, „Quart. Kwartalnik Instytutu Historii Sztuki Uniwersytetu Wrocławskiego” 2022, nr 1 (63), s. 53.

⁵⁶ Rzymskokatolicka Parafia św. Józefa w Krakowie na os. Kalinowym, *Historia parafii*. Pozyskano z <http://parafia.kalinowe.pl/parafia/> (dostęp 04.09.2024).

⁵⁷ Tamże.

⁵⁸ Tamże.

⁵⁹ W tamtym czasie Szkoła Podstawowa nr 92 w Krakowie mieściła się na osiedlu Kalinowym 18; obecnie zlokalizowana jest na osiedlu Józefa Strusia 19.

Pracom nad budową patronowała Dzielnicowa Rada Narodowa Nowa Huta⁶⁰, jest to jednak temat do dalszych badań historycznych.

Handel, poza wspomnianym centralnym ośrodkiem handlowo-usługowym, zlokalizowano w pawilonach usytuowanych wzdłuż ul. Zachodniej (dzisiejszej al. gen. Andersa). Takie rozwiązanie miało w założeniu ożywić tę okolicę skupiając się na ruchu pieszych na plantach, które miały być rozświetlone neonami i światłami wystawowymi. Zielen ogólnoparkowa miała wiązać się także z układem zieleni wewnątrz mieszkalnych. W projekcie Jadwigi Guzikkiej zakładano, że zielen publiczna zajmie 67,10 ha⁶¹. Projekt ten został wybrany na ogólnopolskim konkursie architektonicznym na Bieńczyce Nowe, którego wyniki ogłoszono w 1959 roku. J. Guzicka stworzyła wtedy zespół złożony z urbanistów: Anny Basistowej i Jana Lewandowskiego, architektów: Kazimierza Chodorowskiego i Stefana Golonki oraz konstruktora Tadeusza Kantarka⁶². Warto podkreślić, że taki ogólnopolski konkurs na projekt architektoniczny zorganizowano tylko w przypadku Bieńczyce Nowych (nie było go w przypadku Mistrzejowic czy Wzgórz Krzesławickich). Inne osiedla mieszkaniowe budowane w latach 60. XX wieku w Krakowie jak: Ugorek czy Wieczysta były projektowane w Miastoprojekcie Kraków. To podkreśla rangę Bieńczyce Nowych i ich znaczenia dla Nowej Huty. Projekt ten wpisywał się w przemiany architektoniczne, jakie pojawiły się w Polsce po przełomie politycznym i zmianie władzy w 1956 roku⁶³. Styl socrealistyczny przestał być stosowany, a zamiast niego pojawił się funkcjonujący do początku lat 70. XX wieku modernizm.

Pod koniec lat 60. XX wieku bieńczyckie pasy zieleni pozostawały niezagospodarowane. Dominika Tompalska wskazuje, że z tej dekady pochodzi większość budynków znajdujących się w Bieńczycach. To ich budowa, a nie zagospodarowanie zieleni, była wówczas priorytetem. W tamtym okresie można było jeszcze zobaczyć pasące się na tam krowy, suszące się pranie, dzieci grające w piłkę oraz prowizoryczne, drewniane słupy podtrzymujące przewody elektryczne⁶⁴.

⁶⁰ *Nowe korty tenisowe na osiedlu Strusia*, „Głos Nowej Huty” 1979, nr 38 (21 IX), s. 4.

⁶¹ M.R., *Z konkursu na Kraków – Bieńczyce*, „Architektura” 1960, nr 1, s. 26.

⁶² M. Smaga, dz. cyt., s. 17.

⁶³ Po 1956 roku w całej Polsce zaczęły powstawać budynki w stylu modernistycznym, który wyparł funkcjonujący we wcześniejszych latach socrealizm. Modernizm charakteryzował się odejściem od tradycyjnych form i poszukiwaniem nowych, eksperymentalnych rozwiązań. W architekturze przejawiało się to m.in. naciskiem na odejście od dekoracji na rzecz prostych, lecz funkcjonalnych form; tworzeniem dużych przeszklonych ścian budynków, wykorzystywaniem stalowych i żeliwnych konstrukcji.

⁶⁴ D. Tompalska, *Planty Bieńczyckie – koncepcja zagospodarowania wraz z ogrodami wer-tykalnymi*. Pozyskano z https://repozytorium.biblos.pk.edu.pl/redo/resources/41558/file/suwFiles/TompalskaD_PlantyBienczyckie.pdf (dostęp 05.09.2024).

Zastępca Prezydium Dzielnicowej Rady Narodowej (DRN) Nowa Huta Lech Kmietowicz zapowiadał w 1969 roku, że od 1971 roku prace na Plantach Bieńczyckich „ruszą pełną parą”⁶⁵, a każdy skrawek zieleni zostanie zagospodarowany. Mówiono wtedy, że na terenie tym powstanie szereg obiektów rekreacyjno-wypoczynkowych, zbudowane zostaną boiska sportowe, zieleńce, pasy kwietne czy ogródki zabaw dla dzieci. „Gazeta Krakowska” pisała, że „większość prac miała zostać wykonana w czynie społecznym przez mieszkańców pobliskich osiedli, znanych z wielkiego zaangażowania w problemy własnej dzielnicy”⁶⁶. Z innych artykułów i wzmianek w prasie lokalnej, czytamy o małym zaangażowaniu mieszkańców w prace społeczne.

Bronisława Roszko na łamach „Głos Nowej Huty” przy okazji gospodarskiego objazdu dzielnicy I sekretarza Komitetu Dzielnicowego PZPR Wacława Patuły pisała w kontekście Bieńczyca o „rozległym pasie niby to zieleni”⁶⁷ twierdząc, że „nazwa bieńczyckie planty odbija się od rzeczywistości”⁶⁸. W tym czasie mieszkańcy nowych osiedli określali Planty Bieńczyckie mianem „łak”. W 1971 roku wśród uchwał DRN Nowa Huta w ramach planów realizacji postulatów gospodarczych znalazły się takie przedsięwzięcia, jak wybudowanie placów zabaw na osiedlach: Wysokim, Na Lotnisku i Kazimierzowskim. Na tym ostatnim planowano utworzenie boiska sportowego, co znalazło się wśród planu realizacji postulatów wyborczych i wniosków mieszkańców, a jego koszt oszacowano na 15 tys. zł. Ogólnie stworzono pięcioletni plan zadań o charakterze inwestycyjnym, a wśród nich była „budowa Plant Bieńczyckich” obejmująca zagospodarowanie terenów położonych w zespole osiedli Bieńczyce Nowe. Całkowity koszt tej inwestycji wyliczono na 19 923 tys. zł⁶⁹. W kilkuletnim planie czynów społecznych dzielnicy Nowa Huta można znaleźć bardziej szczegółowe dane na ten temat. Pierwszy etap robót wyceniono na 2900 tys. zł, z tego 627 tys. w 1970 roku, 1905 tys. zł w 1971 roku i 360 tys. zł w 1972 roku. Przewidywano, że pieniądze te wystarczą na niwelację terenu, wykonanie alei o nawierzchni asfaltowej, zagospodarowanie terenu przez zasadzenie drzew i krzewów, klombów oraz wykonanie boisk do gier sportowych, górki saneczkowej i robót specjalistycznych jak prace elektryczne oraz wykonanie przepustów⁷⁰. W 1972 roku rejon powstających Plant Bieńczyckich był terenem zaniedbanym, co miało

⁶⁵ *Bieńczyckie Planty*, „Gazeta Krakowska” 1969, nr 212 (6–7 IX), s. 8.

⁶⁶ Tamże.

⁶⁷ B. Roszko, *Czy nasze miasto musi być smutne*, „Głos Nowej Huty” 1970, nr 25 (20 VI), s. 1.

⁶⁸ Tamże.

⁶⁹ ANKr., sygn. 29/703/-/0/96, Uchwały Dzielnicowej Rady Narodowej XI/53/71-XIV/75/71, k. 110–111.

⁷⁰ ANKr., sygn. 29/703/0/-/486, Kilkuletnie plany czynów społecznych dzielnicy 1958–1961, 1961–1965, 1966–1967, 1971–1975, k. 38–39.

wynikać z typowego dla tamtego okresu niedbalstwa prac inżynieryjno-budowlanych, ale też zachowań okolicznych mieszkańców wyrzucających śmieci w dowolnym miejscu czy dzieci łamiących młode drzewka, biegających po trawnikach i niszczących ławki. Narzekano wówczas, że to najwyższy czas na przekopanie i wyrównanie terenu oraz jego zazielenienie poprzez zasadzenie drzewek i krzewów, które przez lata trzeba będzie hodować, aby Bieńczyce przestały być „gorejącą pustynią”⁷¹ podczas upalnych dni. Z czasem zaczęły pojawiać się efekty działań prowadzonych na tym terenie. Prace przy budowie Plant Bieńczyckich prowadziło w czynie społecznym 164 junaków 141 OHP (Ochotniczy Hufiec Pracy) im. Janka Krasickiego w Nowej Hucie, którzy 15 sierpnia 1973 roku spotkali się w ramach uroczystości pożegnalnej w ZDK Budowlanych. Kończyli oni swój wówczas dwuletni staż pracy w Przedsiębiorstwie Budownictwa Przemysłowego „Budostal”, w którym równolegle odbywali służbę wojskową⁷². 12 maja 1974 roku, w Niedzielę Czynu Partyjnego, 560 osób z Urzędu Dzielnicowego, Komendy Dzielnicowej MO oraz nauczyciele mieli pracować przygotowując grunt pod Planty Bieńczyckie⁷³. Z artykułu *Bieńczyckie Planty przeistaczają się w oazę bujnej zieleni* wynika, że w tym czasie prowadzono je od trzech lat, czyli od 1971 roku, przy udziale różnych przedsiębiorstw i społecznej pracy mieszkańców⁷⁴. Informacja ta pozostaje w pewnej sprzeczności z „Programem Czynów Społecznych Dzielnicy Nowa Huta na rok 1971”⁷⁵, z którego wnioskować można, że roboty zaczęły się wcześniej, bowiem Planty Bieńczyckie znalazły się w gronie „budów inwestycyjnych, które są kontynuowane”⁷⁶.

Prace, opisywane w wyżej wspomnianym numerze „Echa Krakowa”, miały zostać podzielone na cztery etapy, z których pierwszy przypadł na 1974 rok i był bliski zakończenia obejmując posadzenie kilku tysięcy drzewek na terenie 4 ha pomiędzy osiedlami Kazimierzowskim i Jagiellońskim. W tym samym roku na zlecenie DIM-1 realizowano etapy drugi i trzeci, którymi były odpowiednio zagospodarowanie terenu pomiędzy osiedlami Wysokim i Na Lotnisku oraz podporządkowanie terenów wokół osiedli Strusia i Kalinowego. Ostatni, czwarty etap objął zagospodarowanie terenów rozciągających się od ul. Kocmyrzowskiej do al. Rewolucji

⁷¹ *Bieńczyckie peryferie*, „Głos Nowej Huty” 1972, nr 13 (1 IV), s. 7.

⁷² *Uroczyste zakończenie szkolenia wojskowego junaków 141 OHP*, „Echo Krakowa” 1973, nr 192 (16 VIII), s. 2.

⁷³ *Tak pracowaliśmy w niedzielę partyjnego czynu*, „Głos Nowej Huty” 1974, nr 20 (18 V), s. 3.

⁷⁴ *Bieńczyckie Planty przeistaczają się w oazę bujnej zieleni*, „Echo Krakowa” 1974, nr 170 (23 VII), s. 5.

⁷⁵ ANKr., sygn. 29/703/0/-/486, Kilkuletnie plany czynów społecznych dzielnicy 1958–1961, 1961–1965, 1966–1967, 1971–1975, k. 143.

⁷⁶ Tamże.

Październikowej (obecnie al. gen. Andersa). Opóźnienie realizacji Plant Bieńczyckich tłumaczono problemami w postępie budownictwa mieszkaniowego oraz koniecznością usunięcia starych baz materiałowych i magazynowych, a „Echo Krakowa” informowało, że wykonanie wszystkich zadań będzie możliwe po 1974 roku⁷⁷. Z 17 marca 1975 roku pochodzą dokumenty z „Biuletynu Dzielnicowej Rady Narodowej Nowa Huta w Krakowie”⁷⁸, w których znajdują się informacje, że w 1974 roku na osiedlu Kalinowym zbudowano boisko z nawierzchnią trawiastą⁷⁹, a w 1975 roku na osiedlu Dąbrowszczaków zbudowany zostanie plac zabaw.

Obydwa te przedsięwzięcia odbywały się w ramach realizacji Plant Bieńczyckich. W ich powstawanie zaangażowało się wiele różnych przedsiębiorstw i zakładów pracy. Huta im. Lenina dostarczała potrzebny żużel, Nowohuckie Przedsiębiorstwo Transportowe Budownictwa Przemysłowego zapewniało transport, Miejskie Przedsiębiorstwo Robót Budowlanych nr 5 przeznaczyło płyty chodnikowe i krawężniki, a oświetlenie wykonywał nowohucki Elektromontaż. Finansowo prace wspierały Spółdzielnia Przyzakładowa „Hutnik”, Spółdzielnia „Aktywizacja”, Elektryczna Spółdzielnia Inwalidów, Spółdzielnia „Remont” i Spółdzielnia Garmazeryjno-Wędliniarska „Masarz”.

W połowie lat 70. XX wieku na terenie Plant Bieńczyckich pojawiły się interesujące rzeźby. W 1975 roku na osiedlu Dąbrowszczaków umieszczono dzieło Wincentego Kućmy *Dojrzewanie II*⁸⁰ wykonane ze sztucznego kamienia oraz rzeźbę betonową nieznanego autora.

Od samego początku powstawanie Plant Bieńczyckich przeciągało się w czasie. Wynikało to z problemów finansowych oraz ogólnej niewydolności gospodarki centralnie sterowanej. Ponadto ważna w tamtym czasie była budowa bloków mieszkalnych, szkół, przedszkoli czy pawilonów handlowo-usługowych. Jeszcze pod koniec kwietnia 1977 roku w „Głosie Nowej Huty” pisano: „To co uratowało się z lasów wokół fortów, stanowi zaczątek ładnego kompleksu zieleni, uzupełnianego systematycznie tzw. plantami bieńczyckimi”⁸¹ oraz „Mieszkamy w Bieńczykach. Trzeba tutaj trochę poczekać zanim wyrosną drzewa i na dobre osiedla się zazielenią. Planty Bieńczyckie ciągle jeszcze się organizują”⁸². Zatem prace były już zakończone i potrzebny był

⁷⁷ *Bieńczyckie Planty przeistaczają się...*

⁷⁸ ANKr., sygn. 29/703/0/-/1691, Prezydium Dzielnicowej Rady Narodowej Nowa Huta w Krakowie Biuletyn, nr 11.

⁷⁹ Prawdopodobnie dotyczy to boiska nazywanego potocznie „Ligówką”, współcześnie zajętego w połowie przez plac zabaw „Smoczy Skwer”.

⁸⁰ *Dojrzewanie II lub Groszek*. Pozyskano z <https://arteteka.rajska.info/node/3098> (dostęp 05.09.2024).

⁸¹ L. Mikrut, *Czy samorządy rządzą?*, „Głos Nowej Huty” 1977, nr 17 (29 IV), s. 3.

⁸² H. Rosiek, M. Gil, *Gdzie i jak wypoczywasz? Czyli rekreacji problemy powszednie*, „Głos Nowej Huty” 1977, nr 17 (29 IV), s. 9.

czas, aby zobaczyć ich efekty. Taką tezę zdaje się potwierdzać opinia dyrektora DIM-1 Mariana Paleja, który w 1974 roku stwierdził, że jego przedsiębiorstwo „nie ma ani kawałka zaległej zieleni”, a prace przy zadrzewieniu i rabatach odbywają się na bieżąco⁸³.

Wyznaczenie dokładnej daty zakończenia inwestycji na Plantach Bieńczyckich jest dość trudne do jednoznacznego wskazania. Na tym etapie badań trzeba przyjąć, że miało to miejsce w 1974 lub 1975 roku. Ta pierwsza data ma znaczenie symboliczne, gdyż obchodzono wówczas: 30. rocznicę powstania PRL i 25. rocznicę powstania Nowej Huty. Pamiętać należy o tym, że kluczowe inwestycje oddawano przy okazji świąt państwowych. Najważniejszym z nich było Święto Odrodzenia Polski obchodzone 22 lipca. W związku z nim otwarto właśnie park w Mistrzejowicach, o czym szczegółowo informowała prasa, nie pomijając informacji, niewygodnych dla nadzorujących inwestycję⁸⁴. Zatem dziwi brak wzmianek o zakończeniu budowy Plant Bieńczyckich w prasie lokalnej.

W reportażu pt. *O Nowej to Hucie*⁸⁵ z 1974 roku, zrealizowanym w związku z 25-leciem Nowej Huty oraz w następnym reportażu pt. *Dzielnica róż*⁸⁶ z 1979 roku, o Hucie im. Lenina i dzielnicy Nowa Huta, zrealizowanym z okazji 30-lecia ich powstania, przedstawiono wygląd tej dzielnicy i jej najbardziej atrakcyjne miejsca, m.in. rekreacyjny Zalew Nowohucki. W obu reportażach jedynymi wątkami dotyczącymi osiedli Bieńczyk Nowych były ujęcia wieżowców na osiedlu Kalinowym i stołówka Budostalu na os. Złotej Jesieni. W ostatnim reportażu mocno wykorzystano zielen jako niewątpliwą zaletę dzielnicy.

DALSZE POTENCJALNE KWERENDY DOTYCZĄCE PLANT BIEŃCZYCKICH

W celu dotarcia do kolejnych informacji na temat Plant Bieńczyckich należy przeprowadzić dalszą kwerendę dokumentów wytworzonych przez Prezydium Dzielnicowej Rady Narodowej Nowa Huta w II połowie lat 70. XX wieku. Wiedzę poszerzyć mogą także badania historyczne w archiwum

⁸³ *Inwestycje wartości ponad 7 mld złotych*, „Głos Nowej Huty” 1974, nr 26 (29.06), s. 4.

⁸⁴ W parku wyasfaltowano alejki, ułożono chodniki, zasiano trawę, zapominając o oświetleniu parku, które zbudowano rozkopując dopiero wybudowane alejki parkowe. Zob. Mieczysław Gil, *Koordynować „wykopki”*, „Głos Nowej Huty” 1974, nr 29 (19.07), s. 11.

⁸⁵ *O Nowej to Hucie*, scenariusz i realizacja: B. Cieślak, Telewizja Kraków 1974. Jego fragmenty możemy zobaczyć w 21. odcinku Nowohuckiej Kroniki Filmowej wyemitowanej we wrześniu 2005 roku, zob. <https://www.youtube.com/watch?v=xknEqeMjmlI> (dostęp 04.09.2024). Całość reportażu: <https://www.dailymotion.com/video/x8ez52c> (dostęp 04.09.2024).

⁸⁶ *Dzielnica Róż*, scenariusz i realizacja: M. Szumowski, Telewizja Polska Kraków, 1979 <https://cyfrowa.tvp.pl/video/miasta,dzielnica-roz,58395557> (dostęp 04.09.2024).

Parafii św. Józefa Oblubieńca na NMP na os. Kalinowym. Inicjatywa ta byłaby o tyle cenna, że, jak dotąd, nikt nie podjął się całościowego opisania dziejów osiedli mieszkaniowych i Plant Bieńczyckich, które niewątpliwie stanowią atrakcję dzielnicy Bieńczyce.

BIBLIOGRAFIA

ARCHIWALIA

Archiwum Akt Nowych w Warszawie [AAN]

- sygn. 2/272/0/3/361, Projekt koordynacyjny 1:2000 osiedla Bieńczyce Nowe w Nowej Hucie. Protokół, plan sytuacyjny, opis techniczny, odrys planu ogólnego m. Krakowa, projekt zagospodarowania przestrzennego, plan ogólny rozmieszczenia usług, etapy realizacji, plansza podstawowa, bilans terenu, plansza zbiorcza uzbrojenia terenu.
- sygn. 2/272/0/3/362, Projekt wstępny I etapu realizacji osiedla „E” Bieńczyce Nowe. Protokół, opis techniczny projektu koordynacyjnego, projekt koordynacyjny osiedla, opis techniczny projektu wstępnego, projekt wstępny I etapu realizacji.
- sygn. 2/272/0/3/363, Projekt wstępny I stadium osiedla „G” Bieńczyce Nowe. Protokoły, koreferat, opis techniczny, plan zagospodarowania przestrzennego, rozmieszczenie usług, bilans terenu.
- sygn. 2/272/0/3/364, Projekt wstępny I stadium osiedla /G1, G2, G3/ Bieńczyce Nowe. Plansza projektu osiedla „G”, bilans terenu, plan ogólny, etapowanie realizacji, plansza zbiorcza uzbrojenia.
- sygn. 2/272/0/3/365, Projekt koncepcyjny urbanistyczny osiedla Wysokie „H” w Bieńczycach Nowych. Plan sytuacyjny, opis techniczny, protokoły, zagospodarowanie terenu, rozmieszczenie usług i bilans terenu, plansza etapów realizacji, plansza zbiorcza uzbrojenia, schemat przekroju uzbrojenia terenu w uliczkach osiedla, zbiorcze zestawienie kosztów budowy.
- sygn. 2/272/0/3/366, Projekt wstępny osiedla J1 Bieńczyce Nowe. Opracowanie alternatywne. Opis techniczny, plansza podstawowa, plansza zbiorcza, odrys planu ogólnego, struktura własnościowa, rozmieszczenie usług i bilans terenu.
- sygn. 2/272/0/3/367, Projekt wstępny osiedla J2 Bieńczyce Nowe. Alternatywa. Opis techniczny, plansza podstawowa, plansza rozmieszczenia usług, plan ogólny, etapowanie realizacji, struktura własnościowa.

Archiwum Narodowe w Krakowie [ANKr.]

- sygn. 29/280/0/9.1/909, Bieńczyce in Galizien Steueramt Mogiła, 1870.
- sygn. 29/703/-/0/96, Uchwały Dzielnicowej Rady Narodowej XI/53/71-XIV/75/71.
- sygn. 29/703/0/-/1691, Prezydium Dzielnicowej Rady Narodowej Nowa Huta w Krakowie, Biuletyn nr 11.
- sygn. 29/703/0/-/486, Kilkuletnie plany czynów społecznych dzielnicy 1958–1961, 1961–1965, 1966–1967, 1971–1975.

ŹRÓDŁA

Muzeum Krakowa w tym także z zasobów przejętych w 2019 roku po Muzeum PRL-u w Krakowie [MK]

sygn. MHK 2709/N/1; MHK 2709/N/2; MHK 2709/N/3; MHK 2809/N/1; MHK 3509/N/1; MHK 3509/N/2; MHK 3509/N/3; MHK 3942/N/1; MHK 3942/N/2; MHK 3942/N/3; MHK 3955/N/1; MHK 3955/N/2; MHK 3955/N/3; MHK 4002/N/1; MHK 4002/N/2; MHK 4002/N/3; MHK 4054/N/2; MHK 4062/N/1; MHK 4062/N/3; MHK 4063/N/1; MHK/4110/N/1; MHK/4110/N/2; MHK/4113/N/2; MHK/4113/N/3; MHK/4189/N/1; MHK/4189/N/2; MHK/MPRL/B/2/1770/66; MHK/MPRL/B/2/1770/69; MHK/MPRL/B/2/1770/70; MHK/MPRL/B/2/1770/78; MHK/MPRL/B/2/1770/94; MHK/MPRL/B/2/1770/139; MHK/MPRL/B/2/1770/140; MHK/MPRL/B/2/1770/141; MHK/MPRL/B/2/1770/142; MHK/MPRL/B/2/1770/143; MHK/MPRL/B/2/1770/252; MHK/MPRL/B/2/1770/254; MHK/MPRL/B/2/1770/255; MHK/MPRL/B/2/1770/256; MHK/MPRL/B/2/1770/257; MHK/MPRL/B/2/1770/488; MHK/MPRL/B/2/1770/546; MHK/MPRL/B/2/1770/590; MHK/MPRL/B/2/1770/675; MHK/MPRL/B/2/1770/677; MHK/MPRL/B/2/1770/821; MHK/MPRL/B/2/1770/822; MHK/MPRL/B/2/1770/823; MHK/MPRL/B/2/1770/825; MHK/MPRL/B/2/1770/827; MHK/MPRL/B/2/1770/828; MHK/MPRL/B/2/1770/835; MHK/MPRL/B/2/1770/837; MHK/MPRL/B/2/1770/838; MHK/MPRL/B/2/1770/839; MHK/MPRL/B/2/1770/840; MHK/MPRL/B/2/1770/841; MHK/MPRL/B/2/1770/842; MHK/MPRL/B/2/1770/865; MHK/MPRL/B/2/1770/867; MHK/MPRL/B/2/1770/914; MHK/MPRL/B/2/1770/1175; MHK/MPRL/B/2/1770/1471; MHK/MPRL/B/2/1780/7; MHK/MPRL/B/2/1780/8; MHK/MPRL/B/2/1780/9; MHK/MPRL/B/2/1780/10; MHK/MPRL/B/2/1780/32; MHK/MPRL/B/2/1780/33; MHK/MPRL/B/2/1780/34; MHK/MPRL/B/2/1780/35; MHK/MPRL/B/2/1780/103; MHK/MPRL/B/2/1780/104; MHK/MPRL/B/2/1780/225; MHK/MPRL/B/2/1780/226; MHK/MPRL/B/2/1780/227; MHK/MPRL/B/2/1780/228; MHK/MPRL/B/2/1780/229; MHK/MPRL/B/2/1780/230.

Ośrodek Karta

sygn. OK_0932_0001_0033_0003; OK_0932_0001_0033_0004.

Polska Agencja Prasowa

sygn. pap_19691127_001.jpg; pap_19691127_002.jpg; pap_19691127_003.jpg; pap_19691127_00C.jpg; pap_19691127_00D.jpg; pap_19691127_00E.jpg; pap_19691127_00F.jpg; pap_19691127_00I.jpg; pap_19691127_00K.jpg; pap_19691127_00L.jpg; pap_19691127_00O.jpg; pap_19691127_00Q.jpg; pap_19691127_00M.jpg; pap_19691127_00N.jpg; pap_19691127_00P.jpg; pap_19691127_00R.jpg; pap_19691127_00S.jpg.

CZASOPISMA

Bieńczyckie peryferie, „Głos Nowej Huty” 1972, nr 13 (01 IV), s. 7.

Bieńczyckie Planty przeistaczają się w oazę bujnej zieleni, „Echo Krakowa” 1974, nr 170 (23 VII), s. 5.

Bieńczyckie Planty, „Gazeta Krakowska” 1969, nr 212 (6–7 IX), s. 8.

Mieczysław Gil, *Koordynować „wykopki”*, „Głos Nowej Huty” 1974, nr 29 (19 VII), s. 11.

- Jadwiga Guzicka, *Z konkursu na Kraków-Bieńczyce*, „Architektura” 1960, nr 1, s. 55–100.
- Inwestycje wartości ponad 7 mld złotych*, „Głos Nowej Huty” 1974, nr 26 (29 VI), s. 4.
- M.R., *Z konkursu na Kraków – Bieńczyce*, „Architektura” 1960, nr 1, s. 24–26.
- Ludwik Mikrut, *Czy samorządy rządzą?*, „Głos Nowej Huty” 1977 nr 17 (29 IV), s. 3.
- Niedziela Czynu Partyjnego. Wspólnym wysiłkiem powiększamy wspólny majątek*, „Echo Krakowa” 1974, nr 111 (13 V), s. 5
- Nowe korty tenisowe na osiedlu Strusia*, „Głos Nowej Huty” 1979, nr 38 (21 IX), s. 4.
- Henryka Rosiek, Mieczysław Gil, *Gdzie i jak wypoczywasz? Czyli rekreacji problemy powszednie*, „Głos Nowej Huty” 1977, nr 17 (29 IV), s. 9.
- Bronisława Roszko, *Czy nasze miasto musi być smutne*, „Głos Nowej Huty” 1970, nr 25 (20 VI), s. 1.
- Tak pracowaliśmy w niedzielę partyjnego czynu*, „Głos Nowej Huty” 1974, nr 20 (18 V), s. 3.
- Uroczyste zakończenie szkolenia wojskowego junaków 141 OHP*, „Echo Krakowa” 1973, nr 192 (16 VIII), s. 2
- Zalew Dłubni dziś i jutro*, „Głos Nowej Huty” 1958, nr 36 (17 V), s. 5

REPORTAŻE

- O Nowej to Hucie*, scenariusz i realizacja: Bronisław Cieślak, Telewizja Kraków 1974, fragment z 21 odcinka „Nowohuckiej Kroniki Filmowej”, <https://www.youtube.com/watch?v=xknEgeMjmlI> (dostęp 04.09.2024).
- Jeden dzień w Nowej Hucie*, scenariusz i realizacja: Bronisław Cieślak, Telewizja Kraków 1974, <https://www.dailymotion.com/video/x8ez52c> (dostęp 04.09.2024).
- Dzielnica Róż*, scenariusz i realizacja: Maciej Szumowski, Telewizja Polska Kraków, 1979 <https://cyfrowa.tvp.pl/video/miasta,dzielnica-roz,58395557> (dostęp 04.09.2024).

OPRACOWANIA

- Tadeusz Binek, *Służby inwestycyjne Nowej Huty*, Kraków, Wydawnictwo i Drukarnia Towarzystwo Słowaków w Polsce, 2009.
- Nowa przestrzeń. Modernizm w Nowej Hucie*, red. Kamil Jurewicz, Kraków, Muzeum Historyczne Miasta Krakowa, 2012.
- Nowa Huta. Architektoniczny portret miasta drugiej połowy XX wieku*, red. Jarosław Kłaś, Kraków, Ośrodek Kultury im. C.K. Norwida, 2018.
- Magdalena Smaga, *Lata 60. w Nowej Hucie – urbanistyka, architektura, wnętrza, przestrzeń* [w:] *Nowa przestrzeń. Modernizm w Nowej Hucie*, red. Kamil Jurewicz, Kraków, Muzeum Historyczne Miasta Krakowa, 2012, s. 7–22.
- Tadeusz Śliwiński, *Miastoprojekt Kraków XXV lat*, 1976.
- Cezary Wąs, *Karta ateńska – przegląd problematyki i zagadnienie wkładu polskich architektów*, „Quart. Kwartalnik Instytutu Historii Sztuki Uniwersytetu Wrocławskiego” 2022, nr 1 (63), s. 53–81.

NETOGRAFIA

Bieńczyce – Osiedle – historia sporządzenia planu. Pozyskano z https://www.bip.krakow.pl/?dok_id=47396 (dostęp 04.09.2024).

Park Planty Bieńczyckie w Krakowie. Pozyskano z <http://www.parki.org.pl/parki-miejskie/park-planty-bienczyckie-w-krakowie> (dostęp 05.09.2024).

Miejscowy plan zagospodarowanie przestrzennego obszaru „Bieńczyce Osiedle”. Rysunek planu – projekt. Pozyskano z https://www.bip.krakow.pl/_inc/rada/posiedzenia/show_pdfdoc.php?id=66917 (dostęp 04.09.2024).

In memoriam. Pamięci architektów polskich. Doc. dr hab. inż. arch. Jadwiga Guzicka. Pozyskano z https://www.archimemory.pl/pokaz/jadwiga_guzicka,8789 (dostęp 02.09.2024).

Rzymskokatolicka Parafia św. Józefa w Krakowie na os. Kalinowym, Historia parafii. Pozyskano z <http://parafia.kalinowe.pl/parafia/> (dostęp 04.09.2024).

Dojrzewanie II lub Groszek. Pozyskano z <https://arteteka.rajska.info/node/3098> (dostęp 05.09.2024).

Dominika Tompalska, Planty Bieńczyckie – koncepcja zagospodarowania wraz z ogrodami wertykalnymi. Pozyskano z https://repozytorium.biblos.pk.edu.pl/redo/resources/41558/file/suwFiles/TompalskaD_PlantyBienczyckie.pdf (dostęp 05.09.2024).